

Tarcza antykryzysowa 3.0 a przedsiębiorstwa społeczne

- poradnik -

18 maja 2020 r.

I. Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Dofinansowanie wynagrodzeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	7
1.1. Katalog beneficjentów	7
1.2. Jak je otrzymać?	10
Złożenie wniosku	11
2. Wsparcie dla PES prowadzących działalność gospodarczą	13
2.1. Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń osób zatrudnionych w PES prowadzących działalność gospodarczą	13
2.2. Zwolnienie z obowiązku opłacania składek ZUS	16
3.2. Udzielanie pomocy publicznej pracodawcom w trudnej sytuacji ekonomicznej w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego albo stanem epidemii	20
3.3. Przesunięcia w planie finansowym PFRON.....	20
4. Wsparcie dla PES mających status mikro przedsiębiorców	21
5. Wsparcie dla spółdzielni socjalnych	23
5.2. Dofinansowanie części wynagrodzeń określone w art. 15z ustawy antykryzysowej	25
5.3. Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	25
5.4. Wsparcie dla PES prowadzących działalność gospodarczą	25
6. Rozwiązania dotyczące organizacji pozarządowych i podmiotów o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.....	25
6.1. Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń	25
6.2. Możliwość zmiany warunków umowy zwartej w trybach przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	28
6.3. Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	30
7. Rozwiązania dotyczące podmiotów reintegracyjnych, podmiotów wymienionych w ustawie o pomocy społecznej.....	30
7.1. Rozwiązania dotyczące zakładów aktywności zawodowej	30
7.2. Rozwiązania dla warsztatów terapii zajęciowej.....	31
7.3. Rozwiązania dla centrów integracji społecznej lub klubów integracji społecznej	31
7.4. Rozwiązania dla ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	32
7.5. Rozwiązania dla środowiskowych domów samopomocy	32
7.6. Rozwiązania dla klubów samopomocy	32

8.	Możliwość wydłużenia terminów dotyczących sprawozdawczości finansowej	32
9.	Zmiany w Prawie spółdzielczym	34
10.	Zmiany w Prawie o stowarzyszeniach	36
11.	Zmiany w Ustawie o fundacjach	37
12.	Zmiany w przepisach podatkowych	37
13.	Przedłużone terminy wynikające z rozporządzenia MF z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 570).	38
14.	Wsparcie przewidziane w ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695)	40
15.	Pozostałe formy wsparcia przewidziane w przepisach Tarczy antykryzysowej	43
15.1.	Zwolnienie od podatku od nieruchomości	43
15.2.	Możliwość przedłużenia terminu płatności rat podatku od nieruchomości	44
15.3.	Wsparcie dla najemców powierzchni w dużych obiektach handlowych w przypadku ograniczenia lub zakazu prowadzenia działalności w takich obiektach	44
15.4.	Możliwość zmiany warunków umów o realizację usług i instrumentów rynku pracy	44
15.5.	Możliwość zmiany warunków umów o realizację usług i instrumentów wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	45
15.6.	Możliwość renegotjowania umowy pożyczki z Funduszu Pracy oraz zmiany form wsparcia finansowanych ze środków Funduszu Pracy (art. 61e pkt. 1, 1a lub 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy)	45
15.7.	Możliwość renegotjowania umowy pożyczki z Funduszu Pracy - wnioskowanie o zgodę na zakończenie działalności gospodarczej lub zgodę na likwidację stanowiska pracy przed upływem 36 miesięcy	46
15.8.	Rozwiązania dla form opieki nad dziećmi do lat 3.	46
16.	Zmiany w instytucjach prawa procesowego i materialnego	46
17.	Szczególne rozwiązania przewidziane w przepisach ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. (Dz.U. poz. 694).	47
18.	Dodatkowe formy wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej	49

Wprowadzenie

Niniejszy poradnik zawiera opis rozwiązań prawnych, narzędzi i instrumentów wspierających podmioty ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwa społeczne, w utrzymaniu i kontynuacji prowadzonej przez nie działalności w okresie obowiązywania zakazów oraz ograniczeń wprowadzonych w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2 oraz rozprzestrzeniania się choroby wywołanej tym wirusem (COVID-19). Pakiet takich rozwiązań przewidziano w przepisach następujących aktów prawnych:

- 1) W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, 567 i 568)¹
- 2) W ustawie z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568);
- 3) W ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695)²
- 4) W ustawie z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U.2020 poz.875)³
- 5) W ustawie z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. (Dz.U. poz. 694).

Pierwszy z tych aktów, zmieniony ustawą z dnia 31 marca 2020 r. (wskazaną w pkt 2) dotyczy zasad i trybu zapobiegania oraz zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej u ludzi, wywołanej tym wirusem⁴. Ustawa zawiera ponadto przepisy zawierające narzędzia wspierające pracodawców i przedsiębiorców w utrzymaniu miejsc pracy, jak również utrzymaniu i kontynuacji prowadzonej działalności. Część z nich może być wykorzystana również przez podmioty ekonomii społecznej (dalej zwane także jako: PES) w tym przedsiębiorstwa społeczne. Co więcej, narzędzia te nie ograniczają się jedynie do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, choć w istocie większość z nich jest tym podmiotom dedykowana. Są wśród nich również narzędzia wspierające dedykowane podmiotom integracji społecznej czy organizacjom pozarządowym.

Uzupełnieniem pakietu wsparcia przewidzianego w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. są ustawy:

- 1) z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695, wskazana w pkt. 3),

¹ Zwana dalej tarczą antykryzysową

² Zwana dalej tarczą antykryzysową 2.0

³ Zwanej dalej tarczą antykryzysową 3.0

⁴ Art. 1 ust. 1 pkt 1 tarczy antykryzysowej

- 2) z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U.2020 poz.875)

W pierwszej z nich uzupełniono katalog wsparcia oferowanego przedsiębiorcom, do którego dopuszczono również inne podmioty, w tym spełniające definicję PES. Ustawa ta wprowadza ponadto zmiany do ustawy regulującej rozwiązania wprowadzone pakietem tarczy antykryzysowej, które przedstawiamy i uwzględniamy w poniższym opracowaniu, które stanowi tym samym uzupełnioną wersję naszego poprzedniego poradnika.

Ustawa z dnia 14 maja 2020 r., zwana „Tarczą 3.0” stanowi kontynuację rozwiązań zawartych w poprzednich ustawach, których celem jest stworzenie kompleksowego systemu wsparcia finansowego, jak i proceduralnego przeciwdziałającego negatywnym skutkom zmian gospodarczych wynikających z pandemii COVID-19.

Z uwagi na specyfikę działalności realizowanej przez podmioty ekonomii społecznej, w której nieodłącznym elementem są projekty współfinansowane ze środków unijnych, realizowane przez te podmioty, warto powyższy katalog uzupełnić o przepisy zawarte w ustawie z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. (Dz.U. poz. 694), w której określono szczególne rozwiązania związane z realizacją lub rozliczaniem programów operacyjnych w związku z wystąpieniem choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Przepisy tej ustawy uzupełniają do tej pory stosowane przepisy tzw. ustawy wdrożeniowej, tj. ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.)⁵.

Które podmioty ekonomii społecznej mogą skorzystać ze wsparcia przewidzianego w tarczy antykryzysowej?

Katalog beneficjentów wsparcia, przewidziany w przepisach tarczy antykryzysowej nie wymienia podmiotów ekonomii społecznej, nie oznacza to jednak, że podmioty te ze wsparcia nie będą mogły skorzystać. Zasadniczo adresatami wsparcia są podmioty aktywne gospodarczo, a przede wszystkim te, które mają status przedsiębiorcy. Przepisy operują tu definicją przedsiębiorcy zawartą w art. 4 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Zgodnie z tą definicją przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Odnosząc powyższą definicję do katalogu podmiotów ekonomii społecznej, możemy wskazać, które z nich mogą skorzystać ze wsparcia przewidzianego dla przedsiębiorców. Będą nimi:

- 1) spółdzielnie socjalne,

⁵ Zwana dalej: ustawą wdrożeniową.

- 2) spółki non profit,
- 3) podmioty spełniające cechy przedsiębiorstwa społecznego,
- 4) organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą,
- 5) spółdzielnie inwalidów,
- 6) spółdzielnie pracy.

Przepisy tarczy antykryzysowej często różnicują wsparcie od wielkości przedsiębiorcy, posługując się tu rozróżnieniem na mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorców

Oprócz wsparcia dla przedsiębiorców, przepisy tarczy antykryzysowej zawierają również rozwiązania, z których mogą skorzystać inne podmioty, spełniające cechy podmiotu ekonomii społecznej. Będą nimi przede wszystkim organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688, 1570 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 284, zwana dalej ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), ale również:

- 1) centra integracji społecznej;
- 2) kluby integracji społecznej;
- 3) warsztaty terapii zajęciowej;
- 4) zakłady aktywności zawodowej.

Ponadto przepisy tarczy antykryzysowej często wskazują jako beneficjentów wsparcia także podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, którymi będą:

- a) organizacje pozarządowe;
- b) kościelne osoby prawne, pod warunkiem, że ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- c) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- d) spółdzielnie socjalne;
- e) spółki z o.o. i akcyjne non profit;
- f) kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy o sporcie.

Czy podmiot ekonomii społecznej może skorzystać z kilku form wsparcia przewidzianych w tarczy antykryzysowej, jeśli spełnia przesłanki do tego?

Przepisy tarczy antykryzysowej nie zawierają przepisów, które uniemożliwiłyby podmiotowi ekonomii społecznej skorzystać równolegle z kilku form wsparcia, np. ze zwolnienia z ZUS i jednocześnie z przestojem ekonomicznym czy z obniżeniem wymiaru czasu pracy pracowników. Podobnie w przypadku organizacji pozarządowej, która prowadzi działalność gospodarczą i spełnia przesłanki do objęcia wsparciem dedykowanym organizacjom pozarządowym i mikro przedsiębiorcom. Jeśli weźmiemy pod

uwagę pracowników takiej organizacji, nie ma przy tym znaczenia, czy są oni zatrudnieni w ramach prowadzonej działalności gospodarczej czy działalności pożytku publicznego.

Takich pytań, jak przykładowe wskazane powyżej, pojawia się w ostatnim czasie dużo. Niestety, przepisy nie zawsze znajdują odpowiedzi na powstające wątpliwości a na interpretacje urzędowe trzeba będzie jeszcze poczekać. Dlatego w niniejszym poradniku skupiamy się na kwestiach zasadniczych, wynikających z przepisów składających się na Tarczę antykryzysową, które mogą posłużyć do sformułowania prawidłowej interpretacji kwestii bardziej szczegółowych. Podobnie jak interpretacje autora niniejszego poradnika, zawarte w niniejszym wstępie. Mamy jednocześnie nadzieję, że tym opracowaniem pomożemy Państwu zdobyć odpowiedni rodzaj wsparcia.

Powodzenia!

1. Dofinansowanie wynagrodzeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych⁶

W następstwie wystąpienia COVID-19 pojawia się możliwość wsparcia podmiotu ekonomii społecznej, polegająca na :

- 1) wprowadzenia szczególnych rozwiązań wykonywania pracy w okresie objętym przestojem ekonomicznym;
- 2) obniżenia wymiaru czasu pracy pracowników.

Obie te sytuacje wiążą się z obniżeniem wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w podmiocie ekonomii społecznej, wobec czego rozwiązanie to dotyczy przede wszystkim dofinansowania tych wynagrodzeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, którymi w tym przypadku dysponują marszałkowie województw przy pomocy wojewódzkich urzędów pracy.

1.1. Katalog beneficjentów

O wsparcie ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych może starać się:

- 1) przedsiębiorca w rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁷, do którego zalicza się także przedsiębiorstwo społeczne prowadzące działalność gospodarczą,
- 2) organizacja pozarządowa w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 3) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁸

u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.

UWAGA!! W stosunku do pierwszej wersji tarczy antykryzysowej, przepisy Tarczy antykryzysowej 2.0 znacznie poszerzyły krąg podmiotów, które mogą z pomocy skorzystać. Wcześniej z uregulowań ustawy mogły skorzystać tylko przedsiębiorstwa społeczne, które prowadziły działalność gospodarczą. Obecnie mogą ze wsparcia korzystać także inne podmioty ekonomii społecznej takie jak fundacje czy stowarzyszenia.

⁶ Art. 15g tarczy antykryzysowej zmieniony art. 73 pkt 20 przepisów tarczy antykryzysowej 2.0

⁷ Zgodnie z przytoczoną podstawą prawną: Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

⁸ Do których zaliczymy: 1) organizacje pozarządowe; 2) kościelne osoby prawne, pod warunkiem, że ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; 3) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; 4) spółdzielnie socjalne; 5) spółki z o.o. i akcyjne non profit; 6) kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy o sporcie

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, ze wsparcia mogą skorzystać te podmioty, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wystąpił w nich spadek obrotów gospodarczych, rozumianych jako spadek sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym, łącznie nie mniej niż:
 - o 15%, obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych⁹, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego lub
 - o 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego;
- 2) które nie zalegają w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca III kwartału 2019 r.
- 3) wobec których nie zachodzą przesłanki do ogłoszenia upadłości.

Na jakiego rodzaju wsparcie mogą liczyć?

Podmiot ekonomii społecznej, spełniający łącznie wszystkie ww. warunki może zwrócić się z wnioskiem o przyznanie ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych świadczeń na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie wystąpienia COVID-19. Podmiot korzystający z ww. wsparcia nabywa jednocześnie prawo do wsparcia ze środków z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne pracowników należnych od pracodawcy od przyznanych świadczeń.

UWAGA!!! Wsparcie jest wypłacane na pracowników, którzy pozostają z pracodawcą w stosunku pracy oraz na osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę nakładczą lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług.

Pod pojęciem przestoju ekonomicznego tarcza antykryzysowa odsyła do przepisów ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (Dz.U. 2013 poz. 1291 z późn. zm.), przez który należy rozumieć okres niewykonywania pracy przez pracownika z przyczyn niedotyczących pracownika pozostającego w gotowości do pracy. Natomiast pod pojęciem obniżonego wymiaru

⁹ Za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

czasu pracy ustawa ta rozumie obniżony przez pracodawcę wymiar czasu pracy pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika, jednak nie więcej niż do połowy wymiaru czasu pracy. Zgodnie z zapisami Tarczy antykryzysowej, podmioty ekonomii społecznej będą mogły obniżyć wymiar czasu pracy pracownika maksymalnie o 20%, nie więcej niż do 0,5 etatu, z zastrzeżeniem, że wynagrodzenie nie może być niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę ustalone na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy.

W jakiej wysokości przysługuje świadczenie?

Podmiot ekonomii społecznej zatrudniający pracowników, u którego wystąpił przestój ekonomiczny spowodowany COVID-19, może obniżyć wynagrodzenie swoich pracowników.

I tak, pracownikowi objętemu przestojem ekonomicznym będzie można wypłacić wynagrodzenie obniżone nie więcej niż o 50%, nie niższe jednak niż w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy.

W sytuacji obniżenia wymiaru czasu pracy wynagrodzenie pracownika nie będzie mogło być niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę ustalone na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy.

Wynagrodzenie pracowników objętych przestojem ekonomicznym będzie dofinansowywane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy.

Co za tym idzie, łączna kwota dofinansowania w tym przypadku wyniesie na chwilę obecną 1533,09 zł na pracownika, co obejmuje 50 proc. wynagrodzenia minimalnego, czyli 1300 zł plus składki ZUS pracodawcy od tej kwoty (które również mogą być dofinansowane z Funduszu).

Natomiast wynagrodzenie pracownika objętego obniżonym wymiarem czasu pracy będzie mogło być dofinansowywane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych do wysokości połowy wynagrodzenia ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, jednak nie więcej niż 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku o przyznanie świadczeń.

Co za tym idzie, łączna maksymalna kwota dofinansowania będzie wynosić 2452,27 zł, co obejmuje 40 proc. przeciętnego wynagrodzenia plus składki ZUS pracodawcy od tej kwoty.

UWAGA!!! Dofinansowanie w przypadku zastoju ekonomicznego czy obniżonego czasu pracy nie będzie przysługiwało do wynagrodzeń pracowników, których wynagrodzenie uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o przyznanie świadczeń, było wyższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku.

Na jaki okres przyznane zostanie wsparcie?

Przyznane świadczenia oraz środki na opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne pracowników należnych od pracodawcy od tych świadczeń będą wypłacane w okresach przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy przy czym będą one przysługiwać przez łączny okres 3 miesięcy przypadających od miesiąca złożenia wniosku.

Czyli, jak wynika z tego założenia, jeśli wniosek złożony zostanie w miesiącu maju, świadczenie przyznane zostanie również za ten miesiąc

1.2. Jak je otrzymać?

PES powinien złożyć wniosek o przyznanie świadczeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie wystąpienia COVID-19 do odpowiedniej komórki wojewódzkiego urzędu pracy zajmującej się wypłatami świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

PES chcący wykazać konieczność wprowadzenia szczególnych warunków wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy, zobowiązany jest przejść następującą ścieżkę:

W pierwszej kolejności PES będący pracodawcą powinien zawrzeć stosowne porozumienie, w którym zostaną uregulowane warunki i tryb wykonywania pracy w tym okresie. Porozumienie to zawiera pracodawca oraz:

1. reprezentatywne organizacje związkowe albo
2. zakładowa organizacja związkowa – jeżeli u pracodawcy działa jedna organizacja związkowa, albo
3. przedstawiciele pracowników, wyłonieni w trybie przyjętym u danego pracodawcy – jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa.

W porozumieniu określa się co najmniej:

- 1) grupy zawodowe objęte przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy;
- 2) obniżony wymiar czasu pracy obowiązujący pracowników;
- 3) okres, przez jaki obowiązują rozwiązania dotyczące przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy.

Następnie PES przekazuje kopię porozumienia właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy w terminie 5 dni roboczych od dnia zawarcia porozumienia.

UWAGA!!! Dla większości PES właściwym będzie trzecie rozwiązanie. I tu pojawić się może problem związany z nieobecnością pracowników, trwającym przestojem lub wykonywaniem przez część pracowników pracy zdalnej spowodowanym COVID-19, i wynikającą z tego niemożnością przeprowadzenia wyborów przedstawicieli pracowników. W takim przypadku porozumienie to może być zawarte z przedstawicielami pracowników wybranymi przez pracowników uprzednio dla innych celów przewidzianych w przepisach prawa pracy. Ewentualnie należy rozważyć wyłonienie takiego przedstawiciela przez pracowników nieobecnych za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

Złożenie wniosku

W kolejnym kroku należy przygotować stosowny wniosek o przyznanie świadczenia, który należy złożyć do dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy właściwego ze względu na siedzibę PES. Wniosek o przyznanie świadczeń należy złożyć wraz z niezbędnymi do zawarcia umowy o wypłatę świadczeń dokumentami i oświadczeniami. Do wniosku należy dołączyć również ww. porozumienie określające warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu. Do wniosku o przyznanie świadczeń, oprócz ww. porozumienia, PES dołącza oświadczenia o:

- 1) posiadaniu statusu przedsiębiorcy (w przypadku przedsiębiorcy);
- 2) wystąpieniu spadku obrotów gospodarczych;
- 3) braku przesłanek do ogłoszenia upadłości;

- 4) niezaleganiu albo zaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz lub Fundusz Pracy;
- 5) nieprzeznaczeniu świadczeń, których dotyczy składany wniosek, dla pracowników, na których wcześniej otrzymało pomoc de minimis na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy ze środków Funduszu Pracy.
- 6) liczbie zatrudnianych pracowników;
- 7) numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności gospodarczej;
- 8) rodzaju i wysokości otrzymanej pomocy de minimis w okresie ostatnich 3 lat kalendarzowych;
- 9) obowiązującej stopie procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe;
- 10) nieosiągnięciu przez pracowników objętych wykazem pracowników uprawnionych do świadczeń wypłacanych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w roku, w którym jest dokonywana wypłata świadczeń, kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, stanowiącej 30-krotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, **a jeżeli taką podstawę wymiaru osiągnęli w tym roku** - oświadczenie, że naliczone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wykazane w wykazie pracowników uprawnionych do świadczeń wypłacanych z Funduszu obliczone zostały tylko od tej części podstawy wymiaru składek, która nie spowodowała przekroczenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek.

UWAGA!!! Poszczególne urzędy powinny udostępniać stosowne wzory dokumentów, ułatwiając tym samym spełnienie wszystkich warunków formalnych koniecznych, by starać się o wsparcie. Przykładowo wzory takich dokumentów opublikowało MRPiPS na wortalu PSZ:
<https://psz.praca.gov.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorców/tarcza/swiadczenia>

Pod ww. oświadczeniami należy zamieścić klauzule następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

W razie stwierdzenia braków formalnych wniosku o przyznanie świadczeń Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w terminie 7 dni roboczych od dnia wpływu wniosku wzywa PES do uzupełnienia wniosku w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania. Po bezskutecznym upływie terminu wniosek o przyznanie świadczeń pozostawia się bez rozpoznania.

W przypadku spełnienia wszystkich warunków przez PES, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy zawiera z podmiotem umowę o wypłatę świadczeń.

UWAGA!!! Podmiot ekonomii społecznej, który na podstawie umowy otrzyma z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych środki na wypłatę świadczeń na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników oraz na opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne pracowników od przyznanych świadczeń, nie będzie mógł wypowiedzieć umowy o pracę z przyczyn nie dotyczących pracownika w okresie lub w okresach pobierania przez pracownika świadczeń.

Zgodnie z pierwotną wersją uchwalonej tarczy antykryzysowej pracownik takiego pracodawcy był objęty ochroną zatrudnienia również w okresie lub w okresach przypadających bezpośrednio po okresie lub okresach pobierania świadczeń- nie dłużej jednak niż przez łączny okres 3 miesięcy. Jednakże przepisy tarczy antykryzysowej 2.0 uchyliły ten zapis.

2. Wsparcie dla PES prowadzących działalność gospodarczą¹⁰

2.1. Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń osób zatrudnionych w PES prowadzących działalność gospodarczą

Starosta może, na podstawie zawartej umowy, przyznać przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (a więc również PES prowadzącemu działalność gospodarczą) dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.

Przesłanki skorzystania ze wsparcia Starosty

Podmiot ekonomii społecznej, chcąc skorzystać ze wsparcia, powinien wykazać spadek obrotów gospodarczych, przez który rozumie się zmniejszenie sprzedaży towarów lub usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczone jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia

¹⁰ Na podstawie art. 15zzb Tarczy antykryzysowej

nia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego¹¹.

UWAGA!!! Tarcza antykryzysowa 3.0 wprowadza bardzo ważne uzupełnienie ww. instrumentu, zgodnie z którym podmioty chcące skorzystać z dofinansowania części kosztów wynagrodzenia pracowników, a które już korzystają z dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, będą mogły starać się o wsparcie z Tarczy w części niepodlegającej już otrzymywanemu dofinansowaniu na podstawie ustawy.¹²

Gdzie złożyć wniosek?

Wniosek o dofinansowanie PES składa do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na swoją siedzibę lub miejsce wykonywania pracy przez pracowników w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy.

Co zawiera wniosek?

We wniosku o przyznanie dofinansowania przedsiębiorca oświadcza o:

- 1) wystąpieniu u przedsiębiorcy spadku obrotów gospodarczych w związku z zaistnieniem okoliczności spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19.
- 2) braku przesłanek do ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy,
- 3) niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca trzeciego kwartału 2019 r.;
- 4) posiadaniu statusu mikro przedsiębiorcy, małego albo średniego przedsiębiorcy;
- 5) zatrudnianiu pracowników objętych wnioskiem;
- 6) wysokości wynagrodzenia każdego z pracowników objętych wnioskiem i należnych od tego wynagrodzenia składek na ubezpieczenia społeczne;
- 7) numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności gospodarczej.

¹¹ Za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego

¹² Art. 15zze¹ tarczy antykryzysowej dodany na podstawie art. 46 pkt 17 tarczy antykryzysowej 3.0. Chodzi o możliwość skorzystania z dofinansowania o którym mowa w art. 15zzb albo art. 15zze

UWAGA!!! Oświadczenia są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

UWAGA!!! PES nie może otrzymać dofinansowania w części, w której te same koszty zostały albo zostaną sfinansowane z innych środków publicznych.

Wysokość wsparcia

Dofinansowanie, w przypadku spadku obrotów o:

- 1) co najmniej 30% – może być przyznane w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 50% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy w odniesieniu do każdego pracownika;
- 2) co najmniej 50% – może być przyznane w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 70% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 70% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika;
- 3) co najmniej 80% – może być przyznane w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 90% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 90% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika.

Na jaki okres można uzyskać wsparcie?

Dofinansowanie może być przyznane na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, przypadające od miesiąca złożenia wniosku.

W jaki sposób wypłacane jest wsparcie?

Dofinansowanie jest wypłacane w okresach miesięcznych, po złożeniu przez przedsiębiorstwo społeczne oświadczenia o zatrudnianiu w danym miesiącu pracowników objętych umową oraz kosztach wynagrodzeń

każdego z tych pracowników i należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, według stanu na ostatni dzień miesiąca, za który dofinansowanie jest wypłacane.

Dodatkowe obowiązki PES

PES który otrzymał wsparcie Starosty, jest obowiązany do utrzymania w zatrudnieniu pracowników objętych zawartą umową, przez okres dofinansowania oraz, po zakończeniu dofinansowania, przez okres równy temu okresowi. W przypadku niedotrzymania warunku utrzymania miejsc pracy, przedsiębiorstwo społeczne zwraca dofinansowanie bez odsetek, proporcjonalnie do okresu nieutrzymania w zatrudnieniu pracownika, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty.

2.2. Zwolnienie z obowiązku opłacania składek ZUS¹³

Na wniosek PES będącego płatnikiem składek, który na dzień 29 lutego 2020 r. zgłosił do ubezpieczeń społecznych od 10 do 49 ubezpieczonych, zwalnia się z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., w wysokości 50% łącznej kwoty nieopłaconych należności z tytułu składek wykazanych w deklaracji rozliczeniowej złożonej za dany miesiąc, jeżeli był zgłoszony jako płatnik składek przed dniem 1 lutego 2020 r. Liczbę ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1 i 1a, oblicza się nie uwzględniając ubezpieczonych będących pracownikami młodocianymi.

Jak należy rozumieć pojęcie „ubezpieczonych”, których zgłosił PES?

Ubezpieczonymi są osoby fizyczne podlegające chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych, m.in. pracownicy, osoby wykonujące pracę nakładczą oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Ww. zwolnienie dotyczy składek za przedsiębiorcę i zatrudnione przez niego osoby.

Gdzie złożyć wniosek? W jakim terminie? Co powinien zawierać?

¹³ Art. 31zo ust. 1a dodany przepisami tarczy antykryzysowej 2.0

Wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., PES jako płatnik składek powinien złożyć do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r. Wniosek można złożyć na kilka sposobów:

- 1) bezpośrednio w placówce ZUS
- 2) pocztą na adres placówki ZUS
- 3) drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy PUE ZUS, logując się na niej bezpośrednio (loginem i hasłem na stronie: <https://www.zus.pl/portal/logowanie.npi>), lub poprzez profil zaufany, kwalifikowany podpis elektroniczny bądź poprzez bankowość elektroniczną. Ten pierwszy sposób zdecydowanie jest najmniej skomplikowany. Kto jeszcze nie zarejestrował konta na PUE zachęcamy do tego i radzimy skorzystać z poradnika ZUS: <https://www.zus.pl/baza-wiedzy/o-platformie-uslug-elektronicznych-pue/o-platformie-uslug-elektronicznych-pue/-jak-zarejestrowac-konto-na-pue>

Wniosek składany jest na formularzu ZUS oznaczonym symbolem RDZ, w którym wskazujemy:

- 1) dane płatnika składek (nazwę)
- 2) numer NIP i REGON
- 3) adres do korespondencji;
- 4) podpis wnioskodawcy.

W treści wniosku wskazujemy opcję zwolnienia, z której chcemy skorzystać, zaznaczając odpowiednim „ptaszkiem” a następnie wskazując miesiące, w których chcemy ze zwolnienia skorzystać (marzec, kwiecień, maj). W przypadku, gdy zamierzamy ww. wniosek złożyć elektronicznie musimy pamiętać aby do wniosku RDZ dołączyć „Załącznik do wniosku elektronicznego o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek (RDZ)”. Jest to dokument w formacie XLS (Excel), który można pobrać ze strony ZUS.

UWAGA!!! Przepisy Tarczy antykryzysowej 3.0 zmieniły zasady dotyczące zwolnienia ze składek, które reguluje art. 31zo Tarczy. Obecnie prawo do zwolnienia z opłacania składek za marzec przysługuje również w przypadku ich opłacenia. Wcześniej nie było takiej możliwości, z uwagi na sformułowanie w ww. przepisie, z którego wynikało, że zwolnienie z obowiązku opłacenia dotyczyło tylko nieopłaconych należności z tytułu składek. Na szczęście ustawodawca wyszedł naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, którzy składki w marcu opłacili np. wcześniej, przez co nie mogli skorzystać ze zwolnienia za ten miesiąc, dodając do przepisów Tarczy 2.0 art. 113, zgodnie z którym zwolnieniem z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek wykazanych w deklaracji rozliczeniowej za marzec 2020 r., objęto również należności, które zostały za marzec opłacone. Jednocześnie przepis wskazuje, że opłacone należności z tytułu składek podlegają zwrotowi na zasadach określonych w art. 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, co za tym idzie, ZUS ma obowiązek zwrócić otrzymaną kwotę w terminie 30 dni od otrzymania wniosku. Zatem wszyscy, którzy składki za marzec opłacili a chcieliby skorzystać ze zwolnienia powinni jak najszybciej złożyć wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek!

2.3. Uelastycznienie czasu pracy i możliwość zawarcia porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia pracowników niż wynikające z umów o pracę¹⁴

W PES będącym pracodawcą, u którego wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19¹⁵ i które nie zalega w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca trzeciego kwartału 2019 r., dopuszczalne jest:

- 1) ograniczenie nieprzerwanego odpoczynku, o którym mowa w art. 132 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, do nie mniej niż 8 godzin, i nieprzerwanego odpoczynku, o którym mowa w art. 133 § 1 tej ustawy, do nie mniej niż 32 godzin, obejmującego co najmniej 8 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego.

UWAGA!!! W takiej sytuacji pracownikowi przysługuje równoważny okres odpoczynku w wymiarze różnicy między 11 godzinami a liczbą godzin krótszego wykorzystanego przez pracownika okresu odpoczynku. Równoważnego okresu odpoczynku pracodawca udziela pracownikowi w okresie nie dłuższym niż 8 tygodni.

- 2) zawarcie porozumienia o wprowadzeniu systemu równoważnego czasu pracy, w którym jest dopuszczalne przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 12 godzin, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 12 miesięcy. Przedłużony dobowy wymiar czasu pracy jest równoważony krótszym dobowym wymiarem czasu pracy w niektórych dniach lub dniami wolnymi od pracy;
- 3) zawarcie porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia pracowników niż wynikające z umów o pracę zawartych z tymi pracownikami, w zakresie i przez czas ustalone w porozumieniu.

Porozumienie wskazane w pkt 2) i 3) zawiera pracodawca oraz:

- 1) reprezentatywne organizacje związkowe albo
- 2) zakładowa organizacja związkowa – jeżeli u pracodawcy działa jedna organizacja związkowa, albo
- 3) przedstawiciele pracowników, wyłonieni w trybie przyjętym u danego pracodawcy – jeżeli u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa.

¹⁴ Art. 15zf Tarczy antykryzysowej

¹⁵ W rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy Przez spadek obrotów gospodarczych rozumie się spadek sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym: 1) nie mniej niż o 15%, obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego lub 2) nie mniej niż 25%, obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; W obu przypadkach za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

Następnie PES przekazuje kopię porozumienia właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy w terminie 5 dni roboczych od dnia zawarcia porozumienia.

UWAGA!!! Dla większości PES właściwym będzie trzecie rozwiązanie. I tu pojawić się może problem związany nieobecnością pracowników, trwającym przestojem lub wykonywaniem przez część pracowników pracy zdalnej spowodowanym COVID-19, i wynikającą z tego niemożnością przeprowadzenia wyborów przedstawicieli pracowników. W takim przypadku porozumienie to może być zawarte z przedstawicielami pracowników wybranymi przez pracowników uprzednio dla innych celów przewidzianych w przepisach prawa pracy.

3. Rozwiązania przewidziane w przepisach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Tarcza antykryzysowa w ustawie z dnia 31 marca 2020 r. wprowadziła szereg rozwiązań umożliwiających przesunięcie dotychczasowych instrumentów finansowych przewidzianych w ustawie na wsparcie pracodawców w trudnej sytuacji ekonomicznej w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego albo stanem epidemii.

3.1. Przeznaczenie części środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności w czasie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii

Art. 68gd ustawy wprowadza rozwiązanie umożliwiające przeznaczenie środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności i zwrotów na te fundusze na zapewnienie ciągłości zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych w okresie walki z epidemią. Na tej podstawie, w okresie od dnia 8 marca 2020 r., nie dłużej jednak niż do upływu 6 miesięcy od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, możliwe jest przeznaczenie kwoty do 20% środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności albo do 20% kwoty podlegającej zwrotowi na te fundusze na podstawie art. 29 ust. 3a¹ lub art. 33 ust. 4a ustawy, na:

- 1) utrzymanie zagrożonych likwidacją miejsc pracy osób niepełnosprawnych;
- 2) wynagrodzenia lub pomoc bytową dla osób niepełnosprawnych będących:
 - a. pracownikami,
 - b. wykonawcami pracy nakładczej,

- c. innymi osobami świadczącymi pracę na rzecz dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności,
 - d. niepracującymi osobami niepełnosprawnymi będącymi byłymi pracownikami dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności;
- 3) inne wydatki niezbędne do zapewnienia ciągłości zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym do zapewnienia ciągłości działalności dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności.

Warunkiem dysponowania przedmiotowymi środkami będzie uzyskanie zgody dysponenta Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Analogiczne rozwiązanie funkcjonuje w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.

3.2. Udzielanie pomocy publicznej pracodawcom w trudnej sytuacji ekonomicznej w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego albo stanem epidemii

W dodanym art. 68ge ustawy pojawia się możliwość udzielania pomocy na podstawie art. 26 (Zwrot dodatkowych kosztów dla osoby zatrudniającej osobę niepełnosprawną), art. 26a (Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego), art. 26d (Zwrot kosztów zatrudnienia lub szkolenia pracowników niepełnosprawnych), art. 32 (dofinansowania i zwrot kosztów dla pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej) i art. 41 (finansowanie szkoleń organizowanych przez pracodawcę) pracodawcom w trudnej sytuacji ekonomicznej. Pomoc ta będzie traktowana jako pomoc publiczna oraz będzie mogła być przyznana za okresy od marca do grudnia 2020 r. Do tej pory udzielanie ww. form wsparcia nie było możliwe pracodawcom będącym w trudnej sytuacji finansowej, co bezpośrednio wynikało z rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187).

3.3. Przesunięcia w planie finansowym PFRON

Zgodnie z dodanym art. 48b ustawy, Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może dokonywać przesunięć w planie finansowym Funduszu kwot na finansowanie poszczególnych zadań oraz finansowanie nowych nieprzewidzianych w planie finansowym zadań w przypadku wprowadzenia ich ustawą, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Zgodnie z ustawą o działach administracji rządowej sprawy dot. finansów publicznych znajdują się we właściwości ministra właściwego ds. finansów publicznych. Przesunięcia w planie finansowym Funduszu mogą być niezbędne w celu podjęcia działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

4. Wsparcie dla PES mających status mikro przedsiębiorców

Na potrzeby pakietu „Tarczy antykryzysowej” i wynikających z niej rozwiązań przyjęto definicję mikro przedsiębiorcy obowiązującą w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, zgodnie z którą jest nim przedsiębiorca (również PES prowadzący działalność gospodarczą, spełniający poniższe warunki), który w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat obrotowych spełniał łącznie następujące warunki:

- a) zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
- b) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro;

UWAGA!!! Zasadniczo definicję tą spełnia część PES, z tego duża część przedsiębiorstw społecznych, stąd rozwiązania przyjęte dla mikro przedsiębiorców są dla tych podmiotów szczególnie istotne i pomocne.

4.1 Zwolnienie z obowiązku opłacania składek ZUS¹⁶

Na wniosek PES będącego płatnikiem składek, który na dzień 29 lutego 2020 r. zgłosił do ubezpieczeń społecznych mniej niż 10 ubezpieczonych, zwalnia się z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należne za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., wykazanych w deklaracjach rozliczeniowych złożonych za ten okres, jeżeli był zgłoszony jako płatnik składek przed dniem 1 lutego 2020 r.

Ubezpieczonymi są osoby fizyczne podlegające chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych, m.in. pracownicy, osoby wykonujące pracę nakładczą oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Ww. zwolnienie dotyczy składek za przedsiębiorcę i zatrudnione przez niego osoby.

Gdzie złożyć wniosek? w jakim terminie? co powinien zawierać?

Wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., przedsiębiorstwo społeczne jako płatnik składek powinno złożyć do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r. Wniosek można złożyć na kilka sposobów:

¹⁶ Art. 31zo ust. 1

- 1) bezpośrednio w placówce ZUS
- 2) pocztą na adres placówki ZUS
- 3) drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy PUE ZUS, logując się na niej bezpośrednio (loginem i hasłem na stronie: <https://www.zus.pl/portal/logowanie.npi>), lub poprzez profil zaufany, kwalifikowany podpis elektroniczny bądź poprzez bankowość elektroniczną. Ten pierwszy sposób zdecydowanie jest najmniej skomplikowany.

UWAGA!!! Kto jeszcze nie zarejestrował konta na PUE zachęcamy do tego i radzimy skorzystać z poradnika ZUS: <https://www.zus.pl/baza-wiedzy/o-platformie-uslug-elektronicznych-pue-/o-platformie-uslug-elektronicznych-pue-/jak-zarejestrowac-konto-na-pue>

Wniosek składany jest na formularzu ZUS oznaczonym symbolem RDZ, w którym wskazujemy:

- 5) dane płatnika składek (nazwę)
- 6) numer NIP i REGON
- 7) adres do korespondencji;
- 8) podpis wnioskodawcy.

W treści wniosku wskazujemy opcję zwolnienia, z której chcemy skorzystać, zaznaczając odpowiednim „ptaszkiem” (przy opcji PS zatrudniającego do 10 pracowników będzie to opcja nr 1) a następnie wskazując miesiące, w których chcemy ze zwolnienia skorzystać (marzec, kwiecień, maj). W przypadku, gdy zamierzamy ww. wniosek złożyć elektronicznie musimy pamiętać aby do wniosku RDZ dołączyć „Załącznik do wniosku elektronicznego o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek (RDZ)”. Jest to dokument w formacie XLS (Excel), który można pobrać ze strony ZUS.

UWAGA!!! W przypadku zapłaty składek ZUS należnych za okres 1-31 marca 2020 r. przed złożeniem wniosku o zwolnienie z obowiązku ich opłacania, zwolnieniem objęte zostaną kolejne miesiące, t. kwiecień i maj. Tym samym nie ma możliwości odzyskania równowartości zapłaconych składek.

4.2. Jednorazowa pożyczka na pokrycie bieżących kosztów działalności gospodarczej¹⁷

W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 starosta może, na podstawie umowy, udzielić ze środków Funduszu Pracy jednorazowo pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej PES mającego status mikro przedsiębiorcy, który prowadził działalność gospodarczą przed dniem 1 kwietnia 2020 r.¹⁸

¹⁷ Art. 15zdz tarczy antykryzysowej

¹⁸ zmiana wynikająca z art. 46 pkt 15 tarczy antykryzysowej 3.0

Gdzie złożyć wniosek?

Wniosek o pożyczkę złożyć należy do powiatowego urzędu pracy, właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, po ogłoszeniu naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy.

UWAGA!!! Według przepisów tarczy antykryzysowej 2.0 do wniosku o pożyczkę dla mikro przedsiębiorcy nie trzeba załączać oświadczenia o stanie zatrudnienia, które było wymagane wcześniej.

Na jakich warunkach może zostać udzielone wsparcie?

Pożyczka może być udzielona do wysokości 5 000 zł a oprocentowanie pożyczki jest stałe i wynosi w skali roku 0,05 stopy redyskonta weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski. Okres spłaty pożyczki nie może być dłuższy niż 12 miesięcy, z karencją w spłacie kapitału wraz z odsetkami przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki.

Pożyczka wraz z odsetkami na wniosek przedsiębiorstwa społecznego podlega umorzeniu, pod warunkiem, że mikro przedsiębiorca będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki. We wniosku o umorzenie przedsiębiorstwo społeczne oświadcza, że prowadził działalność gospodarczą przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki.

UWAGA!!! Pierwotnie ww. warunek umorzenia dotyczył utrzymania stanu zatrudnienia. Przedsiębiorstwo oświadczało, że przez okres 3 miesięcy od dnia jej udzielenia nie zmniejszy stanu zatrudnienia w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy w stosunku do stanu zatrudnienia na dzień 29 lutego 2020 r

5. Wsparcie dla spółdzielni socjalnych

Wsparcie dla spółdzielni socjalnych przewidziane w przepisach tarczy antykryzysowej przewidziane zostało także w formach wsparcia, które nie wymieniają bezpośrednio spółdzielni socjalnych jako jego odbiorców. O możliwości skorzystania ze wsparcia decyduje wówczas posiadanie cechy/zespołu cech, wskazanych w przepisach to wsparcie regulujących (ilość pracowników, forma przedsiębiorstwa, itp.). Poniżej wskazujemy te formy wsparcia, które bezpośrednio dedykowane są spółdzielniom socjalnym.

5.1. Zwolnienie z obowiązku opłacania składek ZUS¹⁹

Na wniosek płatnika składek, będącego spółdzielnią socjalną zwalnia się z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pra-

¹⁹ Art. 31zo ust. 1b dodany art. 73 pkt 65 lit. b tarczy antykryzysowej 2.0

cy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należne za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., wykazanych w deklaracjach rozliczeniowych złożonych za ten okres, jeżeli był zgłoszony jako płatnik składek przed dniem 1 lutego 2020 r.

UWAGA!!!! W przeciwieństwie do konstrukcji zwolnienia ze składek ZUS, przewidzianych dla przedsiębiorców mikro i większych (do 49 ubezpieczonych), w przypadku spółdzielni socjalnych do obliczania liczby ubezpieczonych, należy doliczyć także ubezpieczonych będących pracownikami młodocianymi.

Gdzie złożyć wniosek? W jakim terminie? Co powinien zawierać?

Wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., spółdzielnia socjalna jako płatnik składek powinna złożyć do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r. Wniosek można złożyć na kilka sposobów:

- 1) bezpośrednio w placówce ZUS
- 2) pocztą na adres placówki ZUS
- 3) drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy PUE ZUS, logując się na niej bezpośrednio (logi-
nem i hasłem na stronie: <https://www.zus.pl/portal/logowanie.npi>), lub poprzez profil zaufany, kwalifikowany podpis elektroniczny bądź poprzez bankowość elektroniczną. Ten pierwszy sposób zdecydowanie jest najmniej skomplikowany. Kto jeszcze nie zarejestrował konta na PUE zachęcamy do tego i radzimy skorzystać z poradnika ZUS: <https://www.zus.pl/baza-wiedzy/o-platformie-uslug-elektronicznych-pue-/o-platformie-uslug-elektronicznych-pue-/jak-zarejestrowac-konto-na-pue>

Wniosek składany jest na formularzu ZUS oznaczonym symbolem RDZ, w którym wskazujemy:

- 1) dane płatnika składek (nazwę)
- 2) numer NIP i REGON
- 3) adres do korespondencji;
- 4) podpis wnioskodawcy.

W treści wniosku wskazujemy opcję zwolnienia, z której chcemy skorzystać, zaznaczając odpowiednim „ptaszkiem” a następnie wskazując miesiące, w których chcemy ze zwolnienia skorzystać (marzec, kwiecień, maj).

UWAGA!!!! W przypadku, gdy zamierzamy ww. wniosek złożyć elektronicznie musimy pamiętać aby do wniosku RDZ dołączyć „Załącznik do wniosku elektronicznego o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek (RDZ)”. Jest to dokument w formacie XLS (Excel), który można pobrać ze strony ZUS.

5.2. Dofinansowanie części wynagrodzeń określone w art. 15zde Tarczy antykryzysowej

Opis wsparcia znajduje się w rozdziale IV ust. 1 niniejszego opracowania

5.3. Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych²⁰

Opis wsparcia znajduje się w rozdziale I niniejszego opracowania

5.4. Wsparcie dla PES prowadzących działalność gospodarczą

Wsparcie opisane w rozdziale II niniejszego opracowania może być także stosowane w spółdzielniach socjalnych.

6. Rozwiązania dotyczące organizacji pozarządowych i podmiotów o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

6.1. Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń²¹

Starosta może, na podstawie zawartej umowy, przyznać organizacji pozarządowej lub podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym także spółdzielni socjalnej, dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, w przypadku spadku przychodów z działalności statutowej w następstwie wystąpienia COVID-19.

UWAGA!!! Tarcza antykryzysowa 3.0 wprowadza bardzo ważne uzupełnienie ww. instrumentu, zgodnie z którym podmioty chcące skorzystać z dofinansowania części kosztów wynagrodzenia pracowników, a które już korzystają z dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, będą mogły starać się o wsparcie z Tarczy w części niepodlegającej już otrzymywanemu dofinansowaniu na podstawie ustawy.²²

²⁰ Art. 15g tarczy antykryzysowej zmieniony art.73 pkt 20 tarczy antykryzysowej 2.0. Ponadto Tarcza 2.0 wskazuje, że przepisy art. 15g tracą moc po upływie 180 dni od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

²¹ Art. 15zde Tarczy antykryzysowej

²² Art. 15zde¹ tarczy antykryzysowej dodany na podstawie art. 46 pkt 17 tarczy antykryzysowej 3.0. Chodzi o możliwość skorzystania z dofinansowania o którym mowa w art. 15zde albo art. 15zde.

Na co wsparcie?

Wsparcie przyznaje się na pracowników zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę jak również osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Co to znaczy spadek przychodów?

Przez spadek przychodów z działalności statutowej rozumie się zmniejszenie przychodów z tej działalności obliczone jako stosunek łącznych przychodów z działalności statutowej w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych przychodów z działalności statutowej z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego²³.

Okres, na jaki można uzyskać wsparcie

Dofinansowanie może być przyznane na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, przypadający od miesiąca złożenia wniosku.

W jakiej wysokości udzielane jest wsparcie?

Wsparcie finansowe udzielane jest w wysokości zależnej od wykazanej we wniosku wysokości spadku przychodów. W przypadku spadku przychodów z działalności statutowej o:

- 1) co najmniej 30% – w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 50% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika;
- 2) co najmniej 50% – w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 70% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 70% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika;

²³ Za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

- 3) co najmniej 80% – w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 90% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 90% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika.

W jaki sposób wypłacane jest wsparcie?

Dofinansowanie jest wypłacane w okresach miesięcznych, po złożeniu przez organizację pozarządową lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oświadczenia o zatrudnianiu w danym miesiącu pracowników objętych umową oraz kosztach wynagrodzeń każdego z tych pracowników i należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, według stanu na ostatni dzień miesiąca, za który dofinansowanie jest wypłacane.

Dodatkowe warunki, które należy spełnić

Organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, są obowiązane do utrzymania w zatrudnieniu pracowników objętych umową, przez okres dofinansowania oraz okres równy temu okresowi, po zakończeniu dofinansowania. W przypadku niedotrzymania warunku, organizacja pozarządowa lub podmiot, którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zwraca dofinansowanie bez odsetek proporcjonalnie do okresu nieutrzymania w zatrudnieniu pracownika, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania starosty.

Co należy zrobić by skorzystać ze wsparcia?

Aby móc ze wsparcia skorzystać należy złożyć stosowny wniosek o dofinansowanie do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na siedzibę podmiotu w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia naboru przez dyrektora powiatowego urzędu pracy.

Co powinien zawierać wniosek?

We wniosku o dofinansowanie organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oświadcza o:

- 1) wystąpieniu spadku przychodów z działalności statutowej w wysokości, w następstwie wystąpienia COVID-19.

- 2) niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do trzeciego kwartału 2019 r.;
- 3) zatrudnianiu pracowników objętych wnioskiem;
- 4) wysokości wynagrodzenia każdego z pracowników objętych wnioskiem i należnych od tego wynagrodzenia składek na ubezpieczenia społeczne;
- 5) numerze rachunku bankowego albo numerze rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej właściwego dla prowadzonej działalności statutowej.

Oświadczenia są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

UWAGA!!! Organizacja pozarządowa lub podmiot, którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, nie może otrzymać dofinansowania w części, w której te same koszty zostały albo zostaną sfinansowane z innych środków publicznych.

6.2. Możliwość zmiany warunków umowy zawartej w trybach przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁴

Strony umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego lub umowy zawartej w trybie określonym w art. 11a-11c lub art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zawartej przed ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego z powodu COVID-19, mają obowiązek niezwłocznie poinformować się o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie zawartej umowy, o ile taki wpływ wystąpił lub może wystąpić. Powyższa procedura powinna wyglądać następująco:

Zgłoszenie o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie zawartej umowy

Do powyższej informacji każda ze stron umowy powinna dołączyć oświadczenia, które, w zależności od sygnalizowanych okoliczności, będących przedmiotem zgłoszenia, mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) liczby i stanowisk pracowników lub osób świadczących pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, które uczestniczą lub mogłyby uczestniczyć w realizacji umowy:

²⁴ Art. 15zzzzzb dodany na podstawie art. 73 pkt 57 tarczy antykryzysowej 2.0

- podlegających obowiązkowej hospitalizacji w celu zapobiegania szerzeniu się zakażenia wirusem SARS-CoV-2 lub COVID-19,
 - podlegających obowiązkowej kwarantannie lub nadzorowi epidemiologicznemu w związku z pozostawaniem w styczności z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2 lub chorymi na COVID-19,
 - zwolnionych od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, w przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, lub niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu rozprzestrzeniania się COVID-19,
 - skierowanych do pracy przy zwalczaniu epidemii
- 3) decyzji wydanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego lub działającego z jego upoważnienia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, nakładających na stronę umowy obowiązek podjęcia określonych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych;
 - 4) poleceń lub decyzji wydanych przez wojewodów, ministra właściwego do spraw zdrowia lub Prezesa Rady Ministrów, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19,
 - 5) wstrzymania dostaw produktów, komponentów produktu lub materiałów, trudności w dostępie do sprzętu lub trudności w realizacji usług transportowych;
 - 6) braku możliwości realizacji poszczególnych działań określonych umową.

Zmiana umowy

Strony umowy, po stwierdzeniu, że zgłoszone okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19 mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie umowy, mogą dokonać zmiany tej umowy, w szczególności przez zmianę:

- 1) terminu wykonania umowy lub jej części, lub czasowe zawieszenie wykonywania umowy lub jej części;
- 2) sposobu wykonywania umowy lub jej części;
- 3) zakresu wykonania umowy lub jej części.

Po ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może skontrolować prawdziwość złożonych oświadczeń będących podstawą zmiany umowy. Jednocześnie, zgodnie z art. 15zzzzzc tarczy antykryzysowej organ administracji publicznej nie będzie odpowiadał za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w przypadku:

- 1) nieustalenia lub niedochodzenia od organizacji pozarządowej należności powstałych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Działanie takie nie będzie ponadto stanowiło przestępstwa o którym mowa w art. 296 § 1-4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny;

- 2) zmiany umowy. Działanie takie nie będzie ponadto stanowiło przestępstwa o którym mowa w art. 296 § 1-4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny;
- 3) odstąpienia od dochodzenia należności, o którym mowa w przepisach tarczy antykryzysowej.

6.3. Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych²⁵

Opis wsparcia znajduje się w rozdziale I niniejszego opracowania

7. Rozwiązania dotyczące podmiotów reintegracyjnych, podmiotów wymiennych w ustawie o pomocy społecznej

7.1. Rozwiązania dotyczące zakładów aktywności zawodowej²⁶

Pracodawca, będący zakładem aktywności zawodowej, może ubiegać się o rekompensatę wypłaconego wynagrodzenia swoim pracownikom, pokrywanego ze środków pochodzących z działalności wytwórczej lub usługowej zakładu aktywności zawodowej lub innych źródeł, w części proporcjonalnej do występującej w danym miesiącu liczby dni przestoju w działalności zakładu aktywności zawodowej lub zmniejszenia przychodu z tej działalności.

W jaki sposób uzyskać wsparcie?

Pracodawca, będący zakładem aktywności zawodowej, w celu uzyskania rekompensaty, składa wniosek o rekompensatę do właściwego ze względu na siedzibę zakładu aktywności zawodowej oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wniosek o rekompensatę składa się nie później niż w terminie 30 dni od dnia wypłaty wynagrodzeń pracownikom za okres przestoju w działalności zakładu aktywności zawodowej lub zmniejszenia przychodu z tej działalności w danym miesiącu w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Co zawiera wniosek?

Wniosek o rekompensatę zawiera w szczególności:

- 1) nazwę zakładu aktywności zawodowej, jego adres i siedzibę;
- 2) wskazanie miesiąca, za który pracodawca ubiega się o rekompensatę;

²⁵ Art. 15g tarczy antykryzysowej zmieniony art. 73 pkt 20 tarczy antykryzysowej 2.0

²⁶ Art. 15a i 15b ust. 2 Tarczy antykryzysowej

3) określenie wysokości wynagrodzeń podlegających rekompensacie.

Do wniosku o rekompensatę dołącza się:

- 1) dokumenty potwierdzające wypłatę i wysokość poniesionych kosztów płacy,
- 2) zestawienie przychodu z działalności gospodarczej za czwarty kwartał roku poprzedniego,
- 3) kopie umów, które nie mogły być wykonane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 – wraz z uzasadnieniem.

Wypłata rekompensaty

Rekompensatę wypłaca się w terminie 14 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o rekompensatę. Rekompensata wypłacana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wypłacona kwota rekompensaty jest księgowana i wydatkowana analogicznie do środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wypłacanych jako miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego.

Koszty działalności zakładu aktywności zawodowej a przestój jego działalności

W przypadku przestoju działalności Zakładu Aktywności Zawodowej na skutek przeciwdziałania COVID-19 nie ulega obniżeniu dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów działania zakładów aktywności zawodowej.

7.2. Rozwiązania dla warsztatów terapii zajęciowej²⁷

W przypadku zawieszenia działalności warsztatu terapii zajęciowej na skutek przeciwdziałania COVID-19 nie ulega obniżeniu dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej.

7.3. Rozwiązania dla centrów integracji społecznej lub klubów integracji społecznej²⁸

Wojewoda może wydać polecenie podmiotowi prowadzącemu centrum integracji społecznej lub klub integracji społecznej, zawieszenia zajęć na czas oznaczony, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. Dofinansowanie działalności centrum integracji społecznej, w szczególności, o którym mowa w art. 8 ust. 3 oraz art. 10 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, lub klubu integracji społecznej nie ulega

²⁷ Art. 15b ust. 1 Tarczy antykryzysowej

²⁸ Art. 15c Tarczy antykryzysowej

obniżeniu w związku z zawieszeniem zajęć. Uczestnikowi centrum integracji społecznej przysługuje świadczenie integracyjne w pełnej wysokości za czas zawieszenia zajęć.

7.4. Rozwiązania dla ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi²⁹

W przypadku zawieszenia lub czasowego zamknięcia działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w celu przeciwdziałania COVID-19, wojewoda przekazuje miesięczną kwotę dotacji na pokrycie bieżących kosztów ich prowadzenia.

UWAGA!!! Tarcza anty kryzysowa 2.0 doregulowała sytuację osób ponoszących odpłatność za usługi świadczone w takich ośrodkach, w przypadku zawieszenia lub czasowego zamknięcia działalności tych ośrodków. Mianowicie osoby te zwalnia się na ich wniosek z odpłatności za okres niekorzystania z tych usług, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

7.5. Rozwiązania dla środowiskowych domów samopomocy

Wysokość miesięcznej kwoty dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia środowiskowego domu samopomocy w sytuacji zawieszenia lub czasowego zamknięcia działalności środowiskowych domów samopomocy jest obliczana jako iloczyn aktualnej liczby osób, posiadających decyzje o skierowaniu nie większej niż statutowa liczba miejsc w tym domu oraz średniej miesięcznej kwoty dotacji wyliczonej dla województwa, zgodnie art. 51c ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z uwzględnieniem zwiększeń, o których mowa w art. 51c ust. 4 i 5 tej ustawy.

7.6. Rozwiązania dla klubów samopomocy

Wysokość miesięcznej kwoty dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia klubu samopomocy w sytuacji zawieszenia lub czasowego zamknięcia działalności klubu jest obliczana jako iloczyn statutowej liczby miejsc w klubie oraz średniej miesięcznej kwoty dotacji wyliczonej dla województwa, zgodnie art. 51c ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

8. Możliwość wydłużenia terminów dotyczących sprawozdawczości finansowej

²⁹ Art. 15d Tarczy antykryzysowej

Na podstawie zawartego w art. 15zzh ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. pod poz. 568) upoważnienia z wydane zostało Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz. U. z 2020 r. pod poz. 570).

Rozporządzenie określa inne terminy wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji, o których mowa w:

- 1) ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy;
- 2) ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy;
- 3) art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Na mocy § 3 ust. 4 tego rozporządzenia nastąpiło przedłużenie m.in. terminu przygotowania i zatwierdzenia sprawozdania finansowego o 3 miesiące³⁰. Oznacza to, że termin sporządzenia sprawozdania finansowego za 2019 r. w podmiotach, których rok obrotowy jest tożsamy z kalendarzowym, został przesunięty z 31 marca 2020 r. na 30 czerwca 2020 r.³¹, a termin jego zatwierdzenia z 30 czerwca 2020 r. na 30 września 2020 r.³²

Co to oznacza dla podmiotów ekonomii społecznej?

Powyższe rozwiązanie skierowane jest również do podmiotów ekonomii społecznej, nie tylko tych będących przedsiębiorstwami społecznymi, które do tej pory były zobowiązane sporządzać sprawozdanie finansowe w terminie do 31 marca danego roku. Na podstawie przyjętego rozwiązania wszystkie te podmioty sprawozdanie za rok 2019 sporządzają w terminie do 30 czerwca 2020 r. Termin zatwierdzenia tego sprawozdania przez organ statutowy (mówimy tu o tzw. Walnym sprawozdawczym) został natomiast przesunięty na dzień 30 września 2020 r. Odpowiednio zatem przedłużą się terminy na złożenie ww. sprawozdań i pozostałych dokumentów do KRS czy US. Tak, jak dotychczas, składanie sprawozdań następuje elektronicznie.

³⁰ a w przypadku jednostek podlegających nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) - o 2 miesiące

³¹ lub 31 maja 2020 r. dla podmiotów podlegających nadzorowi KNF

³² lub 31 sierpnia 2020 r. dla jednostek podlegających nadzorowi KNF.

9. Zmiany w Prawie spółdzielczym³³

Przepisy zawarte w Tarczy antykryzysowej wprowadzają kilka zmian w ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2020 r. poz. 275) oraz w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205 z późn. zm.), których zasadniczym celem jest usprawnienie funkcjonowania organów spółdzielni w okresie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

Możliwość organizowania posiedzeń Zarządu i Rady nadzorczej na odległość

nowelizowany art. 35 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2020 r. poz. 275 i 568, dalej zwana: Prawo spółdzielcze) w dodanych § 4¹–4⁴ określił że:

- członek rady nadzorczej lub członek zarządu mogą żądać zwołania posiedzenia rady nadzorczej albo zarządu, podając proponowany porządek obrad, lub podjęcia określonej uchwały na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
- jeżeli przewodniczący rady nadzorczej albo prezes zarządu nie zwoła posiedzenia albo nie zarządzi głosowania na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość na dzień przypadający w terminie tygodnia od dnia otrzymania żądania, wnioskodawca może samodzielnie zwołać posiedzenie, podając jego datę i miejsce albo zarządzić głosowanie na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
- uchwała organu może być podjęta, jeżeli wszyscy członkowie organu zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu organu albo głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała może być również wynikiem głosów częściowo oddanych na posiedzeniu, częściowo na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
- przy obliczaniu kworum uwzględnia się członków organów uczestniczących przez oddanie głosu na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Możliwość zwołania Walnego Zgromadzenia spółdzielni na odległość

- Przepis art. 15 Tarczy antykryzysowej 2.0 wprowadza, na wzór znowelizowanego art. 35 Prawa spółdzielczego, możliwość podejmowania uchwał walnego zgromadzenia na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Stanowić ma o tym uzupełnienie art. 36 Prawa spółdzielczego, odnoszącego się do zasad funkcjonowania walnego zgromadzenia, polegające na dodaniu § 9-13. Tym samym spółdzielnia zyskuje nowe narzędzie pozwalające na podejmowanie pil-

³³ Informacje dotyczące zmian odnoszących się do funkcjonowania samych spółdzielni zamieszczamy w niniejszym poradniku dzięki uprzejmości Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych

nych działań w sytuacjach nadzwyczajnych, w których brakuje czasu na zwołanie walnego zgromadzenia w zwykłym trybie.

- Nie jest to rozwiązanie nowe, zważywszy na to, że spółdzielnie bardzo często umieszczają taką możliwość w swoich statutach. Jednakże rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę znajduje zastosowanie niezależnie od postanowień statutu spółdzielni.
- Zgodnie z przyjętą konstrukcją, Zarząd lub Rada Nadzorcza może zarządzić podjęcie określonej uchwały przez walne zgromadzenie na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
- Uchwała walnego zgromadzenia może być podjęta, jeżeli wszyscy członkowie zostali zawiadomieni o głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała może być również wynikiem głosów częściowo oddanych na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
- Przy obliczaniu kworum uwzględnia się członków uczestniczących przez oddanie głosu na piśmie lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
- Rozwiązanie to stosuje się w czasie wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322 i 374).

Możliwość zwołania Walnego Zgromadzenia na odległość w rolniczych grupach producenckich i spółdzielniach produkcji rolnej

Określono również zmiany w art. 46a Prawa spółdzielczego, odnoszące się do stosowania omówionych wcześniej przepisów o wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość w zarządach i radach nadzorczych. Określono, że przepisy te dotyczą również w sytuacji, w tych rolniczych grupach producenckich i spółdzielniach produkcji rolnej, których kompetencje rady wykonuje walne zgromadzenie członków.

Możliwość stosowania rozwiązań dotyczących stosowania środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość także do innych organów spółdzielni

Przepisy Tarczy antykryzysowej 3.0 uzupełniły przepisy Prawa spółdzielczego o normę³⁴, zgodnie z którą przepisy regulujące zasady podejmowania uchwał, w tym przy użyciu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, oraz uprawnienia do żądania zwołania posiedzenia organu stosuje się również do innych organów spółdzielni, których powołanie przewidziano w statucie.

Przedłużenie terminów związanych z walnym zgromadzeniem

³⁴ Art. 3 Tarczy antykryzysowej 3.0. Chodzi o zmianę w art. 35 § 3 Prawa spółdzielczego.

Zgodnie z art. 90 Tarczy antykryzysowej, jeżeli ustawowy termin zwołania walnego zgromadzenia spółdzielni przypada w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, trwającego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy lub ogłoszonego bezpośrednio po okresie trwającym w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, ulega on przedłużeniu o 6 tygodni od dnia odwołania tego stanu.

Zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych

Celem zmiany w przepisach ustawy o spółdzielniach socjalnych³⁵ jest wydłużenie terminów wiążących spółdzielnie socjalne w zakresie odpowiedniego poziomu zatrudnienia oraz przeprowadzenia pierwszej lustracji, których niedotrzymanie powiązane jest z postawieniem podmiotu w stan likwidacji. Dlatego po art. 29 dodano art. 29a, zgodnie z którym w sytuacji obowiązywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (całym lub części) stanu nadzwyczajnego lub ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, terminy:

- 1) dla spółdzielni socjalnej założonej przez 3 osoby fizyczne, do tego aby przyjąć co najmniej 2 członków oraz do zatrudnienia co najmniej 2 pracowników spośród osób wskazanych w art. 4 ust. 1 ustawy (5 ust. 1a ustawy),
 - 2) do zatrudnienia w miejsce odchodzącego pracownika osoby spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy (art. 5a ust. 4 ustawy),
 - 3) pierwszej lustracji w spółdzielniach socjalnych powstałych z wykorzystaniem środków publicznych (art. 15c ustawy),
 - 4) uzupełnienia lub zmniejszenia liczby członków spółdzielni, pod rygorem postawienia spółdzielni w stan likwidacji (art. 18 pkt 2 ustawy),
- ulegają przedłużeniu do dnia upływu 12 miesięcy od dnia odwołania stanu nadzwyczajnego lub zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

10. Zmiany w Prawie o stowarzyszeniach³⁶

Przepis art. 18 Tarczy antykryzysowej 2.0 wprowadza zmiany do ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, poprzez możliwość głosowania organów stowarzyszenia (walne zebranie, zarząd, komisja rewizyjna) na, oraz poza posiedzeniami organów, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej³⁷. Głosowanie poza posiedzeniami władz stowarzyszenia może odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej jeżeli członkowie władzy stowarzyszenia wyrazili na to zgodę w formie dokumentowej. Natomiast możliwość udziału w posiedzeniu władz stowarzyszenia przy wykorzystaniu środków ko-

³⁵ art. 17 Tarczy antykryzysowej 3.0

³⁶ Art. 18 Tarczy antykryzysowej 2.0

³⁷ Zmiana w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2019 r. poz. 713), poprzez dodanie art. 10 ust. 1a-1e.

munikacji elektronicznej powinna być wskazana w zawiadomieniu o tym zebraniu, zawierając dokładny opis sposobu uczestnictwa i wykonywania prawa głosu. W przypadku dopuszczenia do głosowania na posiedzeniu organu władzy stowarzyszenia z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, powinno ono odbywać się przy zapewnieniu co najmniej:

- 1) transmisji obrad posiedzenia w czasie rzeczywistym;
- 2) dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której członek władzy stowarzyszenia może wypowiadać się w toku obrad;
- 3) wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku posiedzenia.

Ustawodawca dopuszcza możliwość odmiennego uregulowania ww. kwestii włącznie z ograniczeniem takiego trybu w statucie stowarzyszenia. Statut stowarzyszenia może też wprost wyłączyć możliwość stosowania takiej formy głosowania w organach władz stowarzyszenia. Powyższe rozwiązanie, którego celem jest uelastycznienie funkcjonowania stowarzyszeń w okresie epidemii, może być stosowanie właśnie w sytuacjach wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322 i 374).".

11. Zmiany w Ustawie o fundacjach³⁸

Zgodnie z art. 16 Tarczy antykryzysowej 2.0 w ustawie z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1491) dodaje się³⁹ zapisy umożliwiające prowadzenie głosowań władz fundacji na odległość, poprzez odpowiednie stosowanie przepisów Prawa o stowarzyszeniach, gdzie takie głosowania przewidziano w art. art. 10 ust. 1a-1d. Podobnie jak w przypadku rozwiązań przyjętych w tej materii dla spółdzielni socjalnych rozwiązanie to będzie mogło być stosowane w przypadku wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322 i 374).

12. Zmiany w przepisach podatkowych

1. Możliwość wstecznego rozliczania strat podatkowych w PIT i CIT - stratę poniesioną w 2020 r. podatnicy PIT i CIT będą mogli odliczyć od dochodu uzyskanego w 2019 r. Odliczyć od dochodu z 2019 r. będzie można stratę do wysokości 5 mln zł w pierwszym roku. Nadwyżka będzie odliczana w kolejnych latach.
2. Wydłużenie terminu na złożenie informacji o cenach transferowych do 30 września 2020 r.

³⁸ Art. 16 Tarczy antykryzysowej 2.0

³⁹ Poprzez zmiany w art. 5 Ustawy o fundacjach i dodanie ust. 1a-1c.

3. Przedłużenie terminu do zapłacenia podatku minimalnego od nieruchomości komercyjnych za miesiące marzec-maj 2020 r. do 20 lipca 2020 r.
4. Zmiany w uldze na złe długi. Specustawa przewiduje wyłączenie stosowania regulacji w podatkach dochodowych dotyczących tzw. złych długów w odniesieniu do dłużników, którzy powinni uwzględniać niezapłacone zobowiązania przy obliczaniu zaliczek na podatek dochodowy.
5. Możliwość rezygnacji z zaliczek uproszczonych w 2020 r. i obliczanie zaliczek miesięcznych od bieżących dochodów.
6. Wydłużenie terminu na przekazanie przez płatników zaliczek na podatek od wynagrodzeń pobranych za marzec i kwiecień do 1 czerwca 2020 r.
7. Wydłużenie do 20 lipca br. terminu na wpłatę zaliczek na CIT za okres od marca do maja.
8. Możliwość odliczenia od podatku PIT i CIT darowizn (pieniężnych lub rzeczowych) przekazanych na cele związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem zakażenia koronawirusem. Jeśli darowizna zostanie przekazana do końca kwietnia br., będzie można odliczyć nawet 200 proc. jej wartości.
9. Zniesienie opłaty prolongacyjnej z tytułu rozłożenia na raty lub odroczenia terminu płatności podatków i zaległości podatkowych, które są dochodem budżetu państwa na czas obowiązywania stanu epidemicznego.
10. Odroczenie do 1 lipca br. wejścia w życie przepisów o nowych JPK i matrycy stawek.
11. Wydłużenie z 3 do 14 dni czasu na zawiadomienie Urzędu Skarbowego o zapłacie na rachunek spoza tzw. białej listy podatników. Nowością jest także wprowadzenie możliwości wydawania paragonów elektronicznych.
12. Wydłużenie o trzy miesiące terminu wydawania interpretacji podatkowych. Zgodnie z obecnymi przepisami wydaje się je w ciągu trzech miesięcy.

13. Przedłużone terminy wynikające z rozporządzenia MF z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 570).

Na podstawie powyższych zmian w ustawach, Minister Finansów wydał szczegółowe rozporządzenia w sprawie terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych, a wynikających głównie z ustawy o rachunkowości. Poniżej szczegółowe zestawienie zmian w tym obszarze, przygotowane przez Krajową Radę Spółdzielczą⁴⁰:

⁴⁰ **Powyższe zestawienie nie obejmuje przedłużonych terminów w zakresie:**

- a) oświadczenia na temat informacji niefinansowych (art.49b ust.9 ustawy o rachunkowości)
- b) sprawozdania z płatności przedstawianego przez jednostkę działającą w przemyśle wydobywczym lub zajmującą się wyrobem lasów pierwotnych (art. 63f ust.1 ustawy o rachunkowości)
- c) skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej (Art. 63c ust.2 i ust.4 ustawy o rachunkowości)
- d) skonsolidowanego sprawozdania z płatności jednostki dominującej (art.63g ust.4 ustawy o rachunkowości)

Akt prawny	Przepis		Poprzedni termin	Nowy termin
Ustawa o rachunkowości				
	Art.24 ust.5 pkt2	sporządzenie zestawienia obrotów i sald za rok obrotowy	85 dni po dniu bilansowym tj.25.03.2020 r.	23.06.2020 r. (przedłużono o 90 dni)
	Art.26 ust.3 pkt 1	zakończenie inwentaryzacji składników aktywów - z wyłączeniem aktywów pieniężnych, papierów wartościowych, produktów w toku produkcji oraz materiałów, towarów i produktów gotowych, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 4	do 15 dnia następnego roku tj. do 15.01.2020	14.04.2020 r. (przedłużono o 90 dni)
	Art.52 ust.1	sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego	3 miesiące od dnia bilansowego tj. do 31.03.2020 r.	30.06.2020 r. (przedłużono o 3 miesiące)
	Art.52 ust.3	sporządzenie sprawozdania z działalności jednostki	3 miesiące od dnia bilansowego tj. do 31.03.2020 r.	30.06.2020 r. (przedłużono o 3 miesiące)
	Art.53 ust.1	zatwierdzanie sprawozdania finansowego. KRS wnioskowało o przedłużenie terminu o 5 m-cy, tj. do dnia 30.11.2020 r.	nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego tj.30.06.2020 r.	30.09.2020 r. (przedłużono o 3 miesiące). Nadzorowane przez KNF do 31.08 2020 (o 2 miesiące).
Ustawa o PIT	Art.45 ust.5	przekazanie rocznego sprawozdania finansowego do Szefa KAS	Przed upływem terminu do złożenia zeznania tj.30.04.2020 r.	31.07.2020 r.

UWAGA!!! w/w przedłużone terminy mają zastosowanie do terminów odnoszących się do roku obrotowego, kończącego się między dniem 30 września 2019 r. a dniem 30 kwietnia 2020 r.

- e) terminów wynikających z ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości funduszy emerytalnych lub inwestycyjnych oraz jednostek budżetowych i sprawozdawczości budżetowej

14. Wsparcie przewidziane w ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695)⁴¹

Podstawowym celem przygotowania i wdrożenia przepisów składających się na tzw. Tarczę antykryzysową 2.0 było zwiększenie wsparcia dla przedsiębiorców poprzez określone ustawą formy oferowania przedsiębiorcom na warunkach rynkowych instrumentów finansowego wsparcia zwrotnego, w tym w szczególności pożyczek, gwarancji, poręczeń oraz innych instrumentów, których przedmiotem jest finansowanie działalności gospodarczej, z wyłączeniem instrumentów zastrzeżonych dla podmiotów wykonujących działalność bankową oraz ubezpieczeniową. Instytucją to wsparcie oferującą jest Agencja Rozwoju Przemysłu Spółka Akcyjna (zwana dalej: Agencją), która na swojej stronie internetowej publikować będzie szczegółowy wykaz oferowanych instrumentów finansowych⁴². Celem oferowanego przez ww. Instytucję wsparcia jest przeciwdziałanie skutkom gospodarczym COVID-19 poprzez zapewnienie beneficjentowi płynności finansowej przez okres trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz przez okres 12 miesięcy następujący po odwołaniu tego stanu, do czasu ustania negatywnych skutków ekonomicznych dla przedsiębiorców.

Kto może ubiegać się o wsparcie?

Przedsiębiorcy, którzy w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej. Trudna sytuacja finansowa stanowi bowiem podstawę przyznania wsparcia przewidzianego w Tarczy antykryzysowej 2.0

Na jakie wsparcie mogę liczyć?

Wielkość oraz rodzaj wsparcia są uzależnione od faktycznych skutków finansowych, jakie przedsiębiorca poniósł na skutek ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, jak również skali prowadzonej działalności.

W jakiej formie będzie udzielane wsparcie?

Ustawa nie zawiera w tej materii katalogu zamkniętego, wskazując, iż wsparcie może być przyznane w szczególności w formie pożyczek, gwarancji lub poręczenia oraz leasingu lub innych instrumentów związa-

⁴¹ Art. 1-12 Tarczy antykryzysowej 2.0

⁴² <https://www.arp-tarcza.pl/>

nych z finansowaniem prowadzonej działalności gospodarczej, na warunkach rynkowych. Wsparcie może być również udzielone w formie innych zwrotnych finansowych instrumentów dłużnych, o ile strony umowy tak postanowią (mogą to być obligacje, weksle, certyfikaty, bony skarbowe czy bony pieniężne). Na chwilę sporządzania niniejszego opracowania Agencja Rozwoju Przemysłu oferuje następujące rodzaje wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej:

- 1) Leasing operacyjny z karencją w spłacie, przeznaczony na refinansowanie posiadanych leasingów w komercyjnych spółkach i towarzystwach leasingowych, dla klientów z sektora MŚP o obrotach powyżej 4 mln zł i posiadających dodatnie wyniki za 2019 r. (pozytywna EBITDA i wynik netto), prowadzących pełną księgowość;
- 2) Pożyczka obrotowa na finansowanie deficytu w kapitale obrotowym w kwocie 0,8 mln zł – 5 mln zł, przeznaczona na finansowanie deficytu w kapitale obrotowym, dla klientów z sektora MŚP o obrotach powyżej 4 mln zł i posiadających dodatnie wyniki za 2019r., (pozytywna EBITDA i wynik netto), prowadzących pełną księgowość, z okresem finansowania do 6 lat i wydłużonym okresem karencji do 15 miesięcy;
- 3) Pożyczka obrotowa finansująca wypłatę wynagrodzeń w sektorze MŚP, w kwocie netto wymaganej do finansowania deficytu funduszu wynagrodzeń przedsiębiorstwa (wynagrodzenia finansowane w kwocie netto), pożyczka stanowiąca również uzupełniające źródło finansowania wynagrodzeń u przedsiębiorcy obok innych źródeł finansowania przewidzianych w ramach Tarczy Antykryzysowej. Dzięki temu przedsiębiorca otrzymuje środki na wypłatę wynagrodzeń dla pracowników w celu utrzymania stanu zatrudnienia i kontynuacji prowadzonej działalności. Pożyczka jest przewidziana dla klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw z potwierdzonym deficytem płynności bieżącej. Kwota pożyczki przekazywana bezpośrednio na rachunki pracownicze pt. wypłata wynagrodzenia (przez Agencję lub za pośrednictwem wybranego banku). Istnieje również możliwość wypłaty pożyczki na rachunek bieżący przedsiębiorcy z obowiązkiem udokumentowania celowości wydatkowania środków z pożyczki. Okres finansowania pożyczki może wynosić do 2 lat a okres karencji do 12 miesięcy.

Tryb udzielania wsparcia

Wsparcie udzielane jest na podstawie wniosku przedsiębiorcy. Całe postępowanie związane z udzieleniem wsparcia ma przebiegać w sposób elastyczny i może być prowadzone za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub za pomocą innych środków łączności, mając na względzie interes strony oraz konieczność sprawnego prowadzenia postępowania. Ponadto określone w ustawie terminy rozpatrzenia wniosku o udzielenie wsparcia oraz zawarcia umowy wsparcia mają charakter instrukcyjny, a więc, biorąc pod uwagę intencję ustawodawcy, mogą być skracane. Terminy te mogą być przedłużone jedynie w przypadku, gdy liczba składanych wniosków oraz rozpatrywanych spraw to uzasadnia.

Uzyskanie wsparcia - krok po kroku:

- 1) W celu uzyskania wsparcia, przedsiębiorca winien zapoznać się z katalogiem form oferowanego wsparcia, dostępnym na stronie Agencji Rozwoju Przemysłu: <https://www.arp-tarcza.pl/> celem wyboru najbardziej optymalnej dla siebie formy;
- 2) Po decyzji o formie wsparcia, z której będzie chciał skorzystać, przedsiębiorca przygotowuje wniosek o udzielenie wsparcia.
 - Wzór wniosku o udzielenie wsparcia wraz z wykazem załączników i objaśnieniami co do sposobu jego wypełnienia i złożenia oraz wzór umowy wsparcia Agencja udostępnia na swojej stronie internetowej;
 - Wnioski składane są do Agencji Rozwoju Przemysłu SA bezpośrednio, w placówce Agencji, pocztą na wskazany przez Agencję adres lub za pośrednictwem formularza online, w zależności od warunków składania wniosków, jakie zostaną dla danego wsparcia określone;
 - Wraz z wnioskiem o udzielenie wsparcia przedsiębiorca składa oświadczenie potwierdzające trudną sytuację finansową, stanowiącą podstawę przyznania wsparcia oraz dane dotyczące sytuacji finansowej. Oświadczenie składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń;
 - Do wniosku o udzielenie wsparcia przedsiębiorca dołącza informację zawierającą opis planowanych przez przedsiębiorcę działań w celu ustabilizowania jego sytuacji ekonomicznej;
 - We wniosku o udzielenie wsparcia przedsiębiorca wyraża zgodę na pozyskiwanie przez Agencję danych dotyczących jego sytuacji finansowej, gromadzonych przez upoważnione do tego organy oraz instytucje. W celu weryfikacji danych oraz informacji udzielonych przez przedsiębiorcę, Agencja jest uprawniona do pozyskiwania danych dotyczących sytuacji finansowej przedsiębiorcy ubiegającego się o wsparcie, w szczególności pochodzących z Krajowego Rejestru Sądowego, organów administracji skarbowej oraz innych dostępnych źródeł uprawnionych do gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących przedsiębiorców.
- 3) Rozpatrzenie wniosku

Wniosek przedsiębiorcy o udzielenie wsparcia rozpatrywany będzie niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia jego złożenia wraz z wymaganymi załącznikami.
- 4) Uzupelnienie braków formalnych

W przypadku braków formalnych wniosku Agencja wezwie przedsiębiorcę do jego uzupełnienia w terminie nie dłuższym niż 5 dni.
- 5) Decyzja o udzieleniu/nieudzieleniu wsparcia

Wsparcie udzielone zostanie po dokonaniu weryfikacji zasadności wniosku o udzielenie wsparcia, na podstawie umowy wsparcia zawieranej przez Agencję z przedsiębiorcą. Przed zawarciem umowy Agencja negocjuje jej warunki z przedsiębiorcą. Do zawarcia umowy Agencja przystępuje niezwłocznie, nie później niż w terminie do 5 dni od dnia uzgodnienia warunków umowy z przedsiębiorcą. W przypadku niespełnienia przez przedsiębiorcę warunków udzielenia wsparcia, Agencja

odrzuć wniosek i niezwłocznie poinformuje o tym przedsiębiorcę. Przedsiębiorca winien liczyć się z koniecznością ustanowienia i przekazania Agencji wymaganych zabezpieczeń, których rodzaje i formy przewidziane są każdorazowo w opisie wsparcia na stronie internetowej Agencji. Warto już na etapie składania wniosku podjąć działania w celu zapewnienia stosownego zabezpieczenia, tak, aby dysponować nim na etapie zawierania umowy.

6) Zawarcie umowy

Po decyzji o udzieleniu wsparcia i wynegocjowaniu warunków wsparcia, następuje zawarcie umowy między Agencją a przedsiębiorcą, która określi w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) przedmiot i cel umowy, w tym formę oraz wartość udzielonego wsparcia;
- 3) zasady oraz terminy przekazywania udzielonego wsparcia;
- 4) zasady i terminy zwrotu wsparcia;
- 5) uprawnienia Agencji w zakresie kontroli należytego wykonywania umowy oraz obowiązki beneficjenta w zakresie informowania oraz raportowania na temat sposobu wykorzystania wsparcia oraz bieżącej sytuacji finansowej beneficjenta;
- 6) formy zabezpieczenia umowy;
- 7) zasady raportowania z wykorzystania wsparcia;
- 8) zasady odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy;
- 9) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

15. Pozostałe formy wsparcia przewidziane w przepisach Tarczy antykryzysowej

15.1. Zwolnienie od podatku od nieruchomości⁴³

Rada gminy może wprowadzić, w drodze uchwały, za część roku 2020, zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Ponadto rada gminy może wprowadzić ww. zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli zajętych na prowadzenie działalności przez:

- 1) organizacje pozarządowe
- 2) kościelne osoby prawne, pod warunkiem, że ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- 3) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 4) spółdzielnie socjalne;
- 5) spółki z o.o. i akcyjne non profit

⁴³ art. 15p Tarczy antykryzysowej

- 6) kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy o sporcie
- których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.";

15.2. Możliwość przedłużenia terminu płatności rat podatku od nieruchomości⁴⁴

W podobnym trybie, jak wyżej opisany, rada gminy może przedłużyć ww. podmiotom terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r., nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r.

15.3. Wsparcie dla najemców powierzchni w dużych obiektach handlowych w przypadku ograniczenia lub zakazu prowadzenia działalności w takich obiektach⁴⁵

Niniejsze rozwiązanie jest szczególnie pomocne dla tych PES, których działalność opiera się na prowadzeniu lokalu w galeriach handlowych, których działalność w okresie pandemii została znacznie ograniczona. Rozwiązanie to przewiduje, iż w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia działalności w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², wygasają wzajemne zobowiązania stron umowy najmu, dzierżawy lub innej podobnej umowy, przez którą dochodzi do oddania do używania powierzchni handlowej. Co za tym idzie, PES będący najemcą lokalu nie składa żadnego oświadczenia, którego celem miałyby być przerwanie czasu trwania zobowiązania. Następuje to z mocy samego przepisu, który wyraźnie wskazuje, iż wzajemne zobowiązania wynikające z umowy będącej podstawą do korzystania z lokalu w galerii handlowej, wygasają. W przypadku woli dalszego korzystania z lokalu w takim obiekcie, PES powinien, w okresie trzech miesięcy od dnia zniesienia zakazu, złożyć wynajmującemu lokal ofertę woli przedłużenia obowiązywania umowy na dotychczasowych warunkach o okres obowiązywania zakazu przedłużony o sześć miesięcy. Oferta ta, mocą przepisu, jest dla adresata woli bezwarunkowa i wiążąca.

15.4. Możliwość zmiany warunków umów o realizację usług i instrumentów rynku pracy⁴⁶

W przypadku usług i instrumentów rynku pracy oraz innych form wsparcia realizowanych na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w zakresie niezbędnym do niwelowania i ograniczenia negatywnych skutków COVID-19, starosta na wniosek strony lub za jej zgodą, w drodze aneksu do zawartej umowy, może zmienić jej warunki, w tym w szczególności:

- 1) wydłużyć termin na jej realizację lub
- 2) przesunąć termin na realizację zobowiązań z niej wynikających.

⁴⁴ art. 15q Tarczy antykryzysowej

⁴⁵ Art. 15ze Tarczy antykryzysowej

⁴⁶ Art. 15zzf tarczy antykryzysowej

15.5. Możliwość zmiany warunków umów o realizację usług i instrumentów wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴⁷

W przypadku realizacji zadań, składających się na formy wsparcia przewidziane przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zakresie niezbędnym do niwelowania i ograniczenia negatywnych skutków COVID-19, starosta na wniosek strony lub za jej zgodą, w drodze aneksu do zawartej umowy, może zmienić jej warunki, w tym w szczególności:

- 1) wydłużyć termin na jej realizację lub
- 2) przesunąć termin na realizację zobowiązań z niej wynikających.

15.6. Możliwość renegotjowania umowy pożyczki z Funduszu Pracy oraz zmiany form wsparcia finansowanych ze środków Funduszu Pracy (art. 61e pkt. 1, 1a lub 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy)⁴⁸

Podmiot, któremu udzielono pożyczki finansowanej ze środków Funduszu Pracy, o której mowa w art. 61e pkt. 1, 1a lub 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z powodu COVID-19 może złożyć wniosek do pośrednika finansowego, z którym zawarł umowę pożyczki, o zmianę warunków tej umowy. Ponadto podmiot ten może złożyć do pośrednika finansowego wniosek o zgodę na:

- 1) zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej przed upływem 12 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym podjął działalność gospodarczą z wykorzystaniem środków pożyczki, lub
- 2) nieutrzymanie zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy przed upływem okresu 36 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym zatrudnił na tym stanowisku pracy pracownika
- na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, bez ponoszenia negatywnych konsekwencji określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

We wniosku pożyczkobiorca podaje powód oraz planowany okres trwania zawieszenia lub niezatrudniania pracownika na utworzonym stanowisku pracy.

W okresie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej lub niezatrudniania pracownika na utworzonym stanowisku pracy, następuje wstrzymanie biegu terminów prowadzenia działalności gospodar-

⁴⁷ Art. 15zzf(1) dodany na podstawie art. 73 pkt 42 przepisów tarczy antykryzysowej 2.0, zmieniony art. 46 pkt 18 Tarczy antykryzysowej 3.0

⁴⁸ Art. 15zzf(2) ust. 1 dodany na podstawie art. 73 pkt 42 przepisów tarczy antykryzysowej 2.0

czej lub zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

15.7. Możliwość renegotjowania umowy pożyczki z Funduszu Pracy - wnioskowanie o zgodę na zakończenie działalności gospodarczej lub zgodę na likwidację stanowiska pracy przed upływem 36 miesięcy⁴⁹

Kolejnym rozwiązaniem, jakie daje Tarcza antykryzysowa, w przypadku korzystania ze wsparcia, finansowanego ze środków Funduszu Pracy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest możliwość wnioskowania do pośrednika finansowego o zgodę na zakończenie działalności gospodarczej lub zgodę na likwidację stanowiska pracy przed upływem 36 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym podjął działalność gospodarczą lub od pierwszego miesiąca, w którym zatrudnił na utworzonym stanowisku pracy pracownika, bez ponoszenia negatywnych konsekwencji określonych w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. We wniosku pożyczkobiorca podaje powód, który uniemożliwia dalsze prowadzenie działalności gospodarczej lub utrzymanie stanowiska pracy. Pośrednik finansowy dokonuje zmiany warunków umowy pożyczki lub podejmuje decyzję o odstąpieniu od zastosowania sankcji, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w przypadku, gdy, według jego oceny, pożyczkobiorca uzasadnił, że sytuacja związana z COVID-19 spowodowała dla pożyczkobiorcy negatywne konsekwencje ekonomiczne lub powoduje ryzyko wystąpienia takich konsekwencji w przyszłości.

15.8. Rozwiązania dla form opieki nad dziećmi do lat 3⁵⁰.

W przypadku czasowego ograniczenia lub czasowego zawieszenia funkcjonowania żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna w celu przeciwdziałania COVID-19, otrzymane na zapewnienie funkcjonowania tego żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki z Funduszu Pracy przyznane na realizację programów, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326) nie podlegają zwrotowi.

16. Zmiany w instytucjach prawa procesowego i materialnego

Przepisy tarczy antykryzysowej przyczyniły się także do zmian mających wpływ na sprawy toczące się w sądach i przed organami. Dotyczy to przede wszystkim:

⁴⁹ Art. 15zżf ust. 2 dodany na podstawie art. 73 pkt 42 przepisów Tarczy antykryzysowej 2.0

⁵⁰ Art. 15e Tarczy antykryzysowej

- 1) zawieszenia biegu terminów procesowych w postępowaniach cywilnych, karnych, administracyjnych oraz sądowno-administracyjnych z wyjątkiem spraw pilnych. odwołanie rozpraw i posiedzeń jawnych,
- 2) zawieszenia biegu terminów prawa materialnego,
- 3) wstrzymania wykonania tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego
- 4) wyłączenia stosowania przepisów o bezczynności organów oraz o obowiązku organu i podmiotu, prowadzących odpowiednio postępowanie lub kontrolę, do powiadamiania strony lub uczestnika postępowania o niezatawieniu sprawy w terminie, co w konsekwencji będzie prowadziło do usankcjonowania bezczynności sądów i organów, spowodowanej stanem zagrożenia epidemicznego.

17. Szczególne rozwiązania przewidziane w przepisach ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. (Dz.U. poz. 694).

Ustawa uwzględnia szczególne okoliczności, w jakich znaleźli się wnioskodawcy programów operacyjnych i beneficjenci⁵¹ realizujący projekty, na których negatywnie wpłynie wystąpienie COVID-19, do których w głównej mierze adresowane są przepisy ustawy. Nie ma natomiast zastosowania do ostatecznych odbiorców wsparcia, którymi są osoby prawne lub fizyczne, które otrzymują wsparcie finansowe z instrumentu finansowego a tymi najczęściej będą PES.

Najważniejsze zmiany w realizacji programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. , przewidziane w ustawie:

1) Wyłączenie opiniowania projektu wytycznych⁵²:

Rozwiązanie to umożliwia wydanie wytycznych bądź zmianę dotychczasowych bez konieczności realizowania ścieżki przewidzianej w art. 5 ustawy wdrożeniowej.

2) Możliwość zawieszenia wytycznych⁵³:

W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność zawieszenia stosowania wytycznych, w całości albo w części, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu www.funduszeuropejskie.gov.pl informację o zakresie i terminie, w jakim zawieszone zostaje stosowanie określonych wytycznych albo ich części.

3) Możliwość zmiany zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów oraz możliwość dokonywania zmian w projekcie skutkujących niespełnieniem kryteriów wyboru projektów⁵⁴:

⁵¹ Beneficjentem będzie w tym przypadku podmiot publiczny lub prywatny lub osoba fizyczna, odpowiedzialne za inicjowanie lub zarówno inicjowanie, jak i wdrażanie operacji,

⁵² Art. 3 ustawy.

⁵³ Art. 3 ustawy

Kompetencja zarezerwowana dla Komitetu Monitorującego danym programem operacyjnym, która jest o tyle istotna dla PES, że umożliwia zmianę kryteriów w oparciu o które został wyłoniony dany projekt. Po co?

Wyobraźmy sobie sytuację, gdy z powodu koronawirusa nie jest możliwe zrealizowanie pewnych działań w projekcie, gdyż obowiązujące kryteria na to nie pozwalają. W takiej sytuacji możliwe będzie podjęcie stosownej uchwały pozwalającej na zmianę zatwierdzonych wcześniej kryteriów.

4) **Możliwość korygowania wydatków**⁵⁵

W przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości w realizacji projektu, możliwe będzie skorygowanie wydatków poprzez pomniejszenie wydatków ujętych w deklaracji wydatków oraz we wniosku o płatność, przekazywanych do Komisji Europejskiej, o kwotę odpowiadającą oszacowanej wartości korekty finansowej wynikającej z tej nieprawidłowości. Kwota ta będzie w takim przypadku pokrywana ze środków budżetu państwa. Warunkiem do zastosowania tego rozwiązania będzie wykazanie przez beneficjenta, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości. W takim przypadku nie będzie uruchamiane postępowanie z art. 207 ustawy o finansach publicznych.

5) **Możliwość uznania środków za wydatki kwalifikowalne w sytuacji braku możliwości realizacji celu ponoszonych wydatków wskutek wystąpienia COVID-19**⁵⁶

6) **Możliwość zmiany umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu ze względu na wystąpienie COVID-19**⁵⁷

Taka możliwość pojawi się jeśli z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów będzie wynikało, że realizacja postanowień umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu jest niemożliwa lub znacznie utrudniona. Takich zmian będzie można dokonać na uzasadniony wniosek beneficjenta.

7) **Pozostałe zmiany**

Ustawa reguluje ponadto inne jeszcze kwestie związane z wystąpieniem COVID-19, m.in. dotyczące: wydłużenia terminów składania wniosków o płatność oraz terminów zakończenia realizacji projektów, możliwości zmiany programu operacyjnego, wstrzymania kontroli i audytów, zawieszenia postępowania dotyczącego należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich⁵⁸, czy wyłączeń odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w przypadku naruszenia mającego związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

⁵⁴ Art. 4 ustawy

⁵⁵ Art. 5 ustawy

⁵⁶ Art. 6 ustawy

⁵⁷ Art. 12 ustawy.

⁵⁸ Max 180 dni

18. Dodatkowe formy wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej

Oprócz form wsparcia przewidzianych w rozwiązaniach tarczy antykryzysowej, swoją pomoc oferują także samorządy w formie lokalnych „tarcz”. Informacje na ten temat poszczególne samorządy publikują na swoich stronach internetowych. Warto to na swoje potrzeby sprawdzić. Ponadto swoją ofertę wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej prezentuje Bank Gospodarstwa Krajowego⁵⁹. Oferta ta jest skierowana do podmiotów sektora ekonomii społecznej dotkniętych trudną sytuacją związaną z pandemią COVID-19 i dotyczy specjalnych rozwiązań obejmujących zmiany warunków i zasad spłaty pożyczek z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

⁵⁹ Oferta dostępna na stronie: <https://www.bgk.pl/przedsiębiorstwa/wsparcie-podmiotow-ekonomii-spoecznej/>